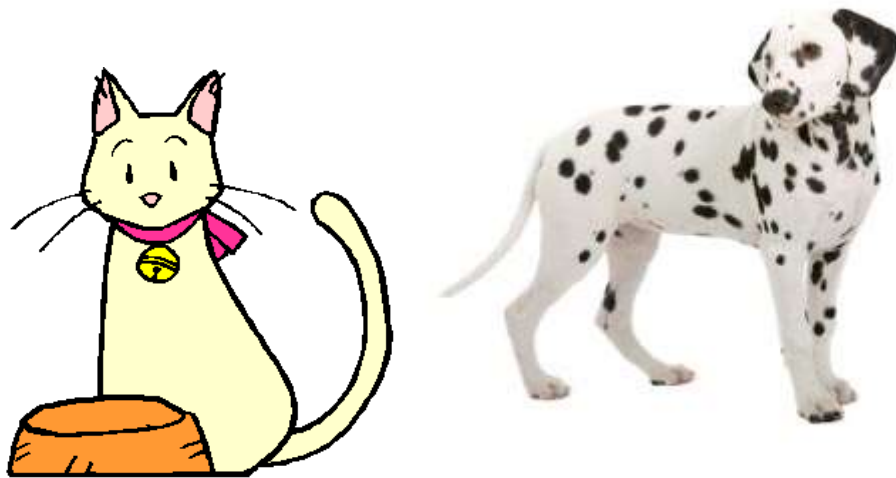

על האו ועל מיאו

מאת בני מאיר

הקשר בין בני אדם לכלבים התחיל לפני 12,500 שנה, בישראל. במערה בעמק החולה מצאו לראשונה קבר משותף של ילד וכלב. מוצאו של הכלב הוא מהזאב. זאבים חיים בלהקות בהן יש מדרג ברור: כל זאב יודע את מקומו ביחס לזאבים אחרים בלהקה. כל זאב מקבל עליו את מרותו של מנהיג הלהקה ומציית לו. כלב מתייחס לאדם שמגדל אותו כמו שזאב מתייחס למנהיג הלהקה. הכלבים רואים את עצמם כאנשים בדרגה נמוכה יותר, או את האנשים ככלבים בדרגה גבוהה יותר.

הקשר בין האדם לחתול החל לפני 3,000 שנה, במצריים העתיקה. מוצאו של חתול הבית מחתול הבר. חתולי בר אינם חיים בלהקות. כל חתול הוא יחידאי – טורף בודד שצד לעצמו, אינו מתחלק עם אף אחד ולא סר למרותו של אף אחד. יש לזה כמובן יתרונות וחסרונות. חתול הבית שומר על ההתנהגות של חתול הבר, כפי שהכלב שומר על התנהגות הזאב. החתול אינו נאמן לאדם אלא שומר איתו על קשר כל עוד זה כדאי לו. מכאן אפשר להבין את השוני בין התנהגותם של חתולים וכלבים.

1. מה ההבדל בין בעל חיים החי בלהקה ובעל חיים יחידאי?
2. מה היתרונות ומה החסרונות של חיים בלהקה?
3. מה היתרונות ומה החסרונות של חיים לבד?
4. בעלי החיים הראשונים שבייתו בני האדם אחרי הכלבים היו עיזים וכבשים. מדוע לדעתך בחרו בחיות אלו?

5. מלא את הטבלה:

כלב	חתול	
		ראשית הקשר עם האדם
		חי בלהקה
		חי לבד
		מציית למנהיג
		לא מציית לאף אחד
		נאמן לאדם שמגדל אותו
		נאמן לעצמו בלבד

למורה

קטע קריאה קצר שמסביר את ההבדלים בין כלבים וחתולים מבחינת זיקתם לבני אדם. תשובות לחלק מהשאלות אינן נמצאות בטקסט, והן מצריכות קצת חשיבה והסתמכות על ידע קודם.

- (כלבים וחתולים הם בעלי החיים הראשונים שילדים פוגשים, בכל זאת בתוכנית הלימודים מלמדים כמעט תמיד על בעלי חיים אחרים.)
1. בעל חיים בלהקה נמצא במסגרת שיש בה לרוב היררכיה או מדרג: יש מנהיג שנקרא גם אלפא, ויש מי שנמצא אחריו בדרוג ונקרא ביתא. הדרוג מתבטא בגישה למזון ולנקבה מיוחמת, אבל גם בהנהגת הלהקה לנוכח פני סכנה. דוגמאות קלאסיות הן להקות בבונים, אריות או זאבים.
 2. להקה יכולה להגן על עצמה טוב יותר מפני טורפים, או מפני מתחרים על המזון. להקת זאבים למשל יכולה לצוד בעלי חיים גדולים בהרבה מאלה שיכול זאב בודד לצוד. הוא הדין לגבי להקת אריות. עם זאת – הפרט צריך לדעת להאבק על מקומו בלהקה. מי שנמצא נמוך בדירוג אוכל פחות במקרה של מחסור.
 3. צייד בודד אוכל את מה שהוא צד ולא צריך להתחלק עם אחרים. מצד שני הוא קשה לו יותר לצוד טרף גדול, ובעלי חיים אחרים, חזקים ממנו, יכולים לחטוף לו את הצייד.
 4. הכבשים והעיזים הם חיות עדר טיפוסיות, וקל יותר לביית בעלי חיים שחיים בקבוצה וסורים למרותו של מנהיג, כמו במקרה של הזאבים.
 - 5.

כלב	חתול	
ישראל לפני 12,500 שנה.	מצריים העתיקה לפני 3,000 שנה.	ראשית הקשר עם האדם
X		חי בלהקה
	X	חי לבד
X		מציית למנהיג
	X	לא מציית לאף אחד
X		נאמן לאדם שמגדל אותו
	X	נאמן לעצמו בלבד